

Daniel
PremerlInstitut za povijest
umjetnosti*Andrija Medulić Schiavone*
— *grafički genij manirizma*katalog izložbe održane od 7. rujna
do 3. prosinca 2023. godine u Muzeju
likovnih umjetnosti u OsijekuUrednici:
Achim Gnann i Milan PelcMuzej likovnih umjetnosti,
Osijek, 2023.

308 str.

ISBN 978-953-8142-42-0

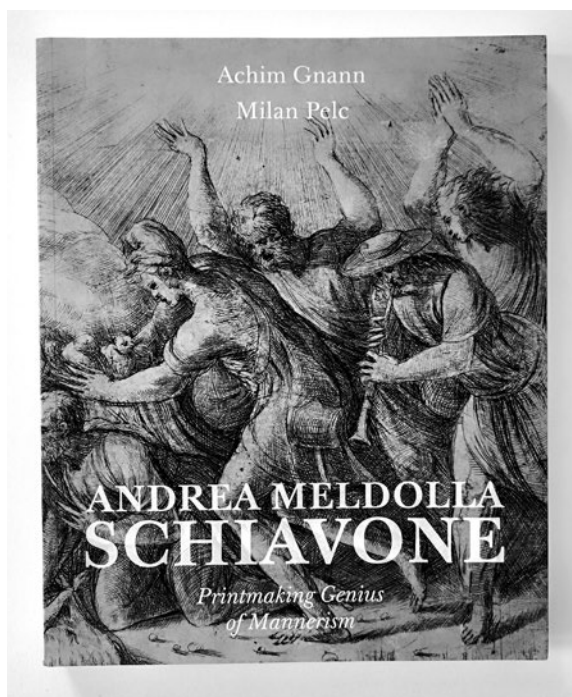

foto: DPUH

Osječka izložba *Andrija Medulić Schiavone – grafički genij manirizma* odjeknula je u stručnoj i široj društvenoj javnosti potkraj ljeta i u jesen 2023. godine. S pravom, jer je riječ o nesvakidašnjoj izložbi međunarodnog značaja i partnerstva, koja je od ideje do realizacije plod hrvatske inicijative. Isprva je kustos osječkog Muzeja likovnih umjetnosti Ivan Roth došao na ideju da se za IX. *Dane grafike*, redovitu manifestaciju Muzeja likovnih umjetnosti u Osijeku, pripremi izložba kojom bi se se predstavio grafički opus Andrije Medulića Schiavonea (Zadar, oko 1515. – Venecija, 1563.). Schiavone je poznati, nekonvencionalan i privlačan

slikar i grafičar talijanske renesanse, koji ujedno kao znameniti našijenac pripada, od preporodnog doba naovamo, i hrvatskom kulturnom panteonu. Rođen je u Zadru u talijanskoj doseljeničkoj obitelji, a ostvario se kao umjetnik u prijestolnici na lagunama. Ideju kustosa Rotha prihvatio je ravnatelj Eduard Hudolin, a potom se ona idealno razvijala do realizacije. U autorsku radnu grupu izložbe pozvan je Milan Pelc iz Instituta za povijest umjetnosti u Zagrebu, najbolji poznavatelj renesansne grafike u nas, a ubrzo se pridružuje i Achim Gnann iz bečke Albertine, jedan od vodećih stručnjaka za renesansnu i baroknu grafiku.

Gnann je, pokazalo se, ionako planirao u budućnosti napraviti Schiavoneovu izložbu u Albertini, pa mu je poziv za suradnju na osječkoj izložbi bio dobrodošao. Na taj je način Albertina, uz Institut za povijest umjetnosti, postala partner Muzeju likovnih umjetnosti u Osijeku u organizaciji ove izložbe. Gnann i Pelc izabrali su za izložbu 144 djela, od kojih je više od 80 grafika došlo iz zbirke velikog suvremenog njemačkog slikara Georga Baselitza (1938.), dok su ostala djela posuđena iz bečkih Albertine i Kunsthistorisches Museuma, bolonjske Pinacotece Nazionale, pariške Bibliothèque nationale de France, zagrebačkih Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Muzeja za umjetnost i obrt, Kabineta grafike HAZU, te cavtatske Zbirke Baltazara Bogišića HAZU. Osječku izložbu prati i opsežan katalog koji je tema ovog prikaza.

U prvome dijelu kataloga nalazi se *Uvodna riječ* ravnatelja Hudolina i kustosa Rotha nakon koje slijedi pet poglavlja koja su napisali Milan Pelc, Achim Gnann, Chiara Callegari i Ljerka Dulibić (Strossmayerova galerija starih majstora HAZU). Taj dio obasiže 64 stranice. Prvo poglavlje *Andrija Medulić Schiavone – biografske natuknice* napisao je Milan Pelc. U njemu se iznose pouzdani biografski podaci o Schiavoneu, a njih nema puno. Drugo poglavlje *Andrija Medulić Schiavone kao bakropisac* napisao je Achim Gnann. To je noseće poglavlje u kojem se, na temelju stilske analize, tumači umjetnički profil, kronologija i značaj bakropisca Schiavonea. Gnannov tekst temelji se, kako na znalačkoj analizi Schiavoneova stila, tako i na poznavanju stila renesansnog bakropisa, podsjećajući nas kako je formalna analiza osnovna metoda povijesnoumjetničke spoznaje, posebice u istraživanju starije umjetnosti. Treće poglavlje ponovo je Pelcovo, nosi naslov *Andrija Medulić Schiavone i grafika u Veneciji njegova doba*. U njemu se Schiavone stavlja u kontekst svojih predhodnika i suvremenika, te grafičke scene i tržišta slika u Veneciji. Čitamo ga kao sažetu povijest mletačke renesansne grafike. Sljedeće poglavlje napisala je Chiara Callegari, talijanska stručnjakinja za Schiavoneovu grafiku s dugogodišnjim stažem: *'Fortuna' grafičara Andrije Medulića Schiavonea – šetnja kroz knjige i zbirke, što stvarne, što imaginarne*. Autorica na zanimljiv način pruža pregled Schiavoneove recepcije, te se dotiče intrigantnog pitanja sakupljačkog interesa Georga Baselitza za Schiavonea. Posljednje poglavlje napisala je Ljerka Dulibić: *'Stvaranje' Medulića – doprinos hrvatske 'fortune critice'*. U ovom se

važnom poglavlju rekonstruirati i objašnjava pojava i uloga Schiavonea u hrvatskom kulturno-povijesnom narativu te njegova *fortuna critica* u hrvatskoj povijesnoumjetničkoj historiografiji; usto se pruža i povijest sakupljanja Medulićevih djela u nas.

Drugi dio ovog izdanja je opsežni i bogato ilustrirani *Katalog* u kojem su kataloški obrađena sva izložena djela na ovoj izložbi. Sastoji se od 144 iscrpne kataloške jedinice koje su pisali Achim Gnann, Milan Pelc i Francesca del Torre Scheuch (Kunsthistorisches Museum, Beč). Većinu kataloških jedinica napisao je Gnann (o Schiavoneovim bakropisima). Pelc je napisao *schede* za Schiavoneova djela iz hrvatskih zbirki, o nekoliko drvoreza, te o djelima Klovica, Rote Kolunića i Rembrandta (koja su bila izložena iz dobrih poredbenih razloga). Francesca del Torre Scheuch napisala je pak *schede* za tri slike iz Kunsthistorisches Museuma u Beču. *Katalog* obasiže 231 stranicu.

Katalog Andrija Medulić Schiavone – grafički genij manirizma svojevrsna je znanstvena monografija o grafičkom opusu Andree Schiavonea, ulančena u niz relevantnih publikacija o našem umjetniku kao što su zbornik *Andrea Schiavone – Pittura, Incisione, Disegno nella Venezia del Cinquecento* (ur. Chiara Callegari i Vincenzo Mancini, 2018.), katalog izložbe *Splendori del Rinascimento a Venezia – Schiavone tra Parmigianino, Tintoretto e Tiziano* u Museo Correr u Veneciji (ur. Enrico Maria dal Pozzolo i Lionello Puppi, 2015.), te monografija *Andrea Schiavone* Francisa L. Richardsona iz 1980. godine.